

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 5CoE/43/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8515204148
Dátum vydania rozhodnutia: 12. 04. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Gabriela Világiová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2016:8515204148.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v exekučnej veci oprávneného: Poštová banka, a.s., Dvořákovo nábrežie 4, Bratislava, IČO: 31 340 890, proti povinnému: C. E., nar. XX.XX.XXXX, bytom M. XXX, o vymoženie 948,82 Eur s príslušenstvom, o odvolaní oprávneného proti uzneseniu Okresného súdu Stará Ľubovňa č.k. 4Er/482/2015-39 zo dňa 05.02.2016 jednohlasne takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e uznesenie súdu 1. stupňa.

odôvodnenie:

Napadnutým uznesením súd prvého stupňa žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie zamietol z dôvodu, že rozhodcovský rozsudok bol vydaný na základe rozhodcovskej doložky, ktorá nebola spotrebiteľom individuálne dojednaná a ktorá núti spotrebiteľa podrobiť sa rozhodcovskému konaniu, ak dodávateľ ešte pred spotrebiteľom podal žalobu na rozhodcovskom súde. Ide o neprijateľnú zmluvnú podmienku, ktorá je neplatná, čo znamená, že vo veci rozhodol orgán, ktorý na to nemal právomoc.

Napadnuté uznesenie vydal vyšší súdny úradník.

Proti tomuto uzneseniu podal v zákonnej lehote odvolanie oprávnený. V odvolaní konštatoval, že exekučný súd prekročil zákonné limity pre skúmanie žiadosti o udelenie poverenia s poukazom na to, že podľa § 44 ods. 2 Exekučného poriadku je súd oprávnený skúmať a vykonať ako dôkazy výlučne žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, návrh na vykonanie exekúcie a exekučný titul. Exekučný súd nemá zákonné oprávnenie skúmať, hodnotiť iné listiny, napr. zmluvu o úvere, ktorá obsahuje rozhodcovskú doložku. V prípade, že je exekučným titulom rozhodcovský rozsudok, nemôže exekučný súd konať ako súd vyššej inštancie, kasačný súd alebo súd konajúci o opravnom prostriedku. Pokiaľ ide o platnosť rozhodcovskej doložky, tak o nej rozhoduje rozhodcovský súd, pričom prekážka rozsúdenej veci (res iudicata) bráni tomu, aby bola opätovne posúdená, a to s poukazom na nález Ústavného súdu SR II. ÚS 499/2012 a stanoviská R. Procházku a K. Csacha. Oprávnený ďalej v odvolaní poukázal na to, že oprávnený postupoval v zmysle § 93b zákona o bankách, ktorý mu ukladal povinnosť ponúknuť klientovi návrh rozhodcovskej doložky, pričom klientovi bola daná možnosť neprijatť túto ponuku. To, že ju klient neodmietol, je prejavom jeho osobnej a zmluvnej slobody. Podľa názoru oprávneného, ak je rozhodcovská doložka dohodnutá vo všeobecných obchodných podmienkach a v obchodných podmienkach pre úver, je dohodnutá riadne a v súlade so zákonom. S poukazom na rokovací poriadok Stáleho rozhodcovského súdu zriadeného pri ROZHODCOVSKÁ, ARBITRÁŽNA A MEDIAČNÁ, a.s., oprávnený uviedol, že vo veci rozhoduje trojčlenný senát, pričom každá zo zmluvných strán si vyberie jedného člena a podieľa sa aj na výbere tretieho člena. Rozhodcami sú výhradne odborne spôsobilé a bezúhonné osoby s právnickým vzdelaním pochádzajúce z geograficky rozdielnych oblastí Slovenskej republiky, čo zabezpečuje prinajmenšom rovnakú úroveň ochrany práv sporových strán. Oprávnený ďalej namietal to, že exekučný súd konštruoval nový skutkový stav bez účasti oprávneného a odňal mu možnosť vyjadriť sa k vykonaným dôkazom. Vykonaným dokazovaním dospel súd k odlišným

právnym záverom ako rozhodcovský súd v nachádzacom konaní. Oprávnený pritom nemal možnosť vyjadriť sa k takto vykonaným dôkazom a k nanovo vytvorenému skutkovému stavu, čím podľa názoru oprávneného (s poukazom na vyššie uvedený nález Ústavného súdu SR II. ÚS 499/2012) zasiahol do jeho práva podľa článku 48 ods. 2 Ústavy SR. Oprávnený taktiež namietal aplikovanie smernice 93/13/EHS prvostupňovým súdom s konštatovaním, že smernica je záväzná len pre členský štát, ktorému je určená a teóriu eurokonformného výkladu právnych noriem národného práva je možné uplatniť len v medziach vnútroštátneho právneho poriadku. Poukázal na rozhodnutia iných okresných a krajských súdov, ktoré v obdobných veciach poverenia vydávajú. Súd nezákonne zvyhodňuje povinného len na základe jeho postavenia. Zriaďovateľ rozhodcovského súdu, ktorý vydal exekučný titul je držiteľom povolenia rozhodovať spotrebiteľské spory v súlade s ust. § 73 ods. 5 zákona o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní. Žiadal napadnuté uznesenie v celom rozsahu zmeniť tak, že súd žiadosti o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie vyhovie, alternatívne žiadal napadnuté uznesenie zrušiť a vrátiť vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Zákonný sudca v zmysle § 374 ods. 4 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej len „O.s.p.“) odvolaniu nevyhovel.

Krajský súd v Prešove ako odvolací súd podľa § 10 ods. 1 O.s.p. na základe podaného odvolania preskúmal uznesenie súdu prvého stupňa spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo v zmysle zásad uvedených v ustanovení § 212 O.s.p. bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ustanovenia § 214 ods. 1, 2 O.s.p. a zistil, že odvolanie oprávneného nie je dôvodné.

Rozhodujúcou právnou otázkou, ktorú správne súd prvého stupňa aj bez návrhu prioritne riešil, je otázka platnosti rozhodcovskej doložky (porov. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo veci 3Cdo 146/2011, 6Cdo 143/2011, 2Cdo 245/2010, uznesenia Ústavného súdu Slovenskej republiky vo veciach IV. ÚS 55/2011, IV. ÚS 60/2011 a nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. II. ÚS 2164/10 zo dňa 1.11.2011).

Odvolací súd nevidí dôvod na odklon od spoločného stanoviska občianskoprávneho a obchodnoprávneho kolégia Krajského súdu v Prešove z 27.9.2010 ani právneho názoru, ktorý by mal byť oprávnenému známy z uznesení odvolacieho súdu sp. zn. 6CoE 207/2012, 6CoE 156/2012, 6CoE 158/2012, 6CoE 150/2012, 6CoE 128/2012, 20CoE 230/2012, 20CoE 221/2012, 20CoE 232/2012, 20CoE 237/2012 (porov. uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky vo veci I. ÚS 610/2012). Rozhodcovský rozsudok bol založený na neprijateľnej rozhodcovskej doložke v spotrebiteľskej zmluve. Neprijateľná zmluvná podmienka je neplatná, a teda nevyvoláva právne účinky obdobne ako keď rozhodcovskej zmluvy niet (porov. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Cdo 1/2012, uznesenie Krajského súdu v Prešove vo veci 6CoE 66/2012, 6CoE 256/2012).

S oprávneným nie je možné súhlasiť, že išlo o naplnenie § 93b zákona o bankách.

Podľa § 93b ZoB banky a pobočky zahraničných bánk sú povinné ponúknuť svojim klientom neodvolateľný návrh na uzavretie rozhodcovskej zmluvy o tom, že ich prípadné vzájomné spory z obchodov [§ 5 písm. i)] budú rozhodnuté v rozhodcovskom konaní stálym rozhodcovským súdom zriadeným podľa osobitného zákona, a to tak, aby klient mal možnosť voľby, či prijme alebo neprijme predložený návrh na uzavretie rozhodcovskej zmluvy. Banka a pobočka zahraničnej banky sú pri predložení návrhu na uzavretie rozhodcovskej zmluvy tiež povinné preukázateľne poučiť klienta o dôsledkoch uzavretia navrhovanej rozhodcovskej zmluvy na riešenie ich vzájomných sporov z obchodov.

Uvedené ustanovenie vyžaduje individuálne vyjednanie rozhodcovského konania zo strany spotrebiteľa, a to po poučení o dôsledkoch jeho rozhodnutia. Dodávateľ tak musí postupovať spôsobom preukázateľným. Zákom vyžadované preukázateľné poučenie spotrebiteľa a jeho voľba nenapĺňa taký postup dodávateľa, ak sa rozhodcovská doložka uvedie len ako súčasť všeobecných obchodných podmienok. Podstatou všeobecných obchodných podmienok je, že sa v rámci kontraktácie nemenia, že sú všeobecné a buď záujemca o službu prijme tieto podmienky alebo zmluva nevznikne. V tom spočíva faktická nerovnosť pri kontraktácii. Je zrejmé, že spotrebiteľ je tak čo do vyjednávacej pozície ako aj čo do informovanosti v nevýhodnom postavení oproti dodávateľovi (Mostaza Claro bod 25-28, uznesenie POHOTOVOST' C-76/10 bod 37 a iné).

Súdny dvor v spojených veciach C-240/98 až C-244/98 konštatoval existenciu rizika, že spotrebiteľ nedokáže poukázať na nekalú podmienku a vzniká otázka, prečo by tomu malo byť inak pri výbere rozhodcovského konania, resp. pri možnosti výberu rozhodcovského konania neinformovaným spotrebiteľom. Podstata nekalej podmienky podľa súdneho dvora vyžaduje, aby sa neuplatnila a na to súd prihlíada aj bez návrhu (rozsudok C-618/2010 Banco Español, rozsudok C-168/05, rozsudok C-243/08 Pannon a iné). Nerovnováhu v neprospech spotrebiteľa opisuje súdny dvor slovami cit.: „Podmienka, ktorá deleguje právomoci vzhľadom na všetky vyvstávajúce spory na súd v územnej jurisdikcii, kde má predajca alebo dodávateľ svoje hlavné obchodné sídlo, zaväzuje spotrebiteľa podrobiť sa výhradne jurisdikcii súdu, ktorý môže byť ďaleko od miesta jeho trvalého bydliska. To mu sťažuje predložiť obhajovací spis súdu. V prípade sporov s obmedzenými finančnými čiastkami by náklady spojené s obhajovacím spisom spotrebiteľa mohli byť prekážkou a spôsobiť mu právnu nápravu alebo ochranu. Takáto podmienka preto spadá do kategórie podmienok, ktoré majú cieľ alebo účinok vylúčiť alebo zabrániť právu spotrebiteľa začať právne konanie - kategória z pododstavca (q) odstavca 1 Prílohy ku Smernici. Na druhej strane táto podmienka uľahčuje predajcovi alebo dodávateľovi pripraviť sa na proces a robí mu to menej obtiažnym. Keď je neprerokovaná jurisdikčná klauzula zahrnutá v takej zmluve v zmysle Smernice a deleguje právomoc na súd v územnej jurisdikcii, kde má predajca alebo dodávateľ svoje obchodné sídlo, považuje sa za nečestnú v zmysle Čl. 3 Smernice.“

Tak ako existuje nezanedbateľné nebezpečenstvo, že priemerný spotrebiteľ nepoukáže na nekalú rozhodcovskú doložku a nenamietne ju v súdnom konaní (Océano Grupo Editoriale C-240/98 až C-244/98), tak ako existuje nezanedbateľné nebezpečenstvo, že spotrebiteľ nepoukáže na nekalú rozhodcovskú doložku v rozhodcovskom konaní, a preto je treba na ňu brať ohľad v konaní o zrušenie rozhodcovského rozsudku (Mostaza Claro C-168/05) tak, ako existuje nezanedbateľné nebezpečenstvo, že ani v exekučnom konaní spotrebiteľ nepoukáže na nekalú rozhodcovskú doložku, a preto treba spotrebiteľa zbaviť jej účinkov v súlade s vnútroštátnymi procesnými predpismi (ASTURCOM C-40/98), tak o nič menej existuje nezanedbateľné nebezpečenstvo, že priemerný spotrebiteľ nepoukáže na nekalú rozhodcovskú doložku a neodstúpi od nej v rámci kontraktácie, resp. neoznámí, že ju neprijíma, ak nie je zastúpený advokátom. Právo, ktoré by neumožňovalo zbaviť neinformovaného spotrebiteľa účinkov nekalej rozhodcovskej doložky len preto, že od nej neodstúpil a pritom nebol zastúpený v rámci kontraktácie advokátom, by odporovalo zásade efektivity unijného práva.

Rozhodcovská zmluva uzavretá so spotrebiteľom, ak má byť právom akceptovaná ako prejav zmluvnej autonómie, musí byť výsledkom slobodnej vôle oboch zmluvných strán. Slobodná vôľa vyžaduje informácie o možnosti voľby medzi viacerými riešeniami a informácie o tom, čo tá ktorá voľba konkrétne znamená (porov. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo veci 6MCdo 9/2012). Oprávnený si v tomto smere dôkazné bremeno nesplnil. Kvalifikačným kritériom pre záver, že nejde o individuálne vyjednanú zmluvnú podmienku je stav, ak zmluvné podmienky boli vopred pripravené a nebolo možné meniť ich obsah, čo je daný prípad (čl. 3 Smernice Rady 93/13 EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách).

Ako je zjavné, uvedená norma vyžaduje individuálne rozhodnutie spotrebiteľa o tom, že si vymieňuje rozhodcovské konanie, a to preukázateľne. Z obsahu spisu nevyplýva, že by v rámci kontraktácie došlo k naplneniu zákona, a že by s odbornou starostlivosťou príslušný zamestnanec banky najprv poučil povinného a nechal mu priestor na rozhodnutie a voľbu.

Záver o neprijateľnosti rozhodcovskej doložky odvolací súd vidí tiež v geografickom faktore v zmysle judikatúry. Nepriemeraná vzdialenosť od miesta rozhodcovského konania je skutočnosťou, ktorá má odradzujúce účinky pre spotrebiteľa vo vzťahu k uplatňovaniu práva. Už len samotná vzdialenosť viac 400 km na rozhodcovské konanie je odradzujúca. (rozsudok Súdneho dvora EÚ C-240/98 - C-244/98 Océano grupo editorial).

Vnútroštátnemu súdu prislúcha určiť, či zmluvná podmienka spĺňa kritériá požadované na to, aby ju bolo možné kvalifikovať v zmysle článku 3 ods. 1 smernice Rady 93/13/EHS ako nekalú (Rozsudok Súdneho dvora EÚ C-243/08 Pannon).

Je treba zdôrazniť, že Európska únia vzhľadom na význam ochrany spotrebiteľa a v záujme vyššej kvality života ľudí podporuje v rozhodcovských veciach zbavenie účinku rozhodcovského rozsudku v záujme dosiahnutia ochrany spotrebiteľa pred neprijateľnými podmienkami, a to aj keď spotrebiteľ v

rozhodcovskom konaní nenamietal rozhodcovskú doložku s poukazom na tzv. geografickú neprijateľnosť miesta konania (Rozsudok Súdneho dvora EÚ C-240/98 -C-244/98 Océano Grupo Editorial, tiež C-40/08 Asturcom).

Vada konania spočívajúca v tom, že prvostupňový súd na ťarchu oprávneného revidoval skutkový stav, na ktorom je založený exekučný titul bez toho, aby dal oprávnenému možnosť k takto vykonaným dôkazom a k takto novo vytvorenej procesnej situácii vyjadriť, bola odstránená tým, že na rozhodnutie prvostupňového súdu mal oprávnený právo reagovať podaním odvolania, pričom odvolací súd posúdil vec aj z uvedeného dôvodu.

Judikatúra súdov vrátane európskeho súdu nevyžaduje, aby na každý argument strany (účastníka) bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia (porov. rozsudok Georgiadis proti Grécku z 29. mája 1997, sťažnosť č. 21522/93, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1997-III; rozsudok Higginsová a ďalší proti Francúzsku z 19. februára 1998, sťažnosť č. 20124/92, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1998-I; uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 23. júna 2004 sp. zn. III. ÚS 209/04). Odvolací súd so zreteľom na neplatnú rozhodcovskú doložku nepovažoval za potrebné zaoberať sa ostatnými odvolacími námietkami.

Z uvedených dôvodov odvolací súd potvrdil uznesenie súdu prvého stupňa ako vecne správne vrátane osvojenia si dôvodov (§ 219 ods. 1, 2 O.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.